

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania C. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 18 września 2024 r.,

skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 23 marca 2023 r., sygn. akt III AUa 781/18,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od C. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych [...] Oddziału w Warszawie kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego z ustawowymi odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c.**

UZASADNIENIE

C. K. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 14 września 2017 r., nr [...], określającej wysokość jej zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że odwołująca się zobowiązana była w okresach:

- od 8 października 2007 r. do 31 stycznia 2012 r. - do uiszczenia należności wyłącznie na ubezpieczenie zdrowotne;

- od 1 lutego 2012 r. do 31 października 2013 r. - do uiszczenia należności na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej;

- od 1 listopada 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. - do uiszczenia należności wyłącznie na ubezpieczenie zdrowotne;

- od 1 lipca 2014 r. do 10 marca 2015 r. - do uiszczenia należności na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej;

- od 11 marca 2015 r. - do uiszczenia należności na ubezpieczenie zdrowotne w związku z pobieraniem świadczenia emerytalnego.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 7 maja 2018 r. oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 23 marca 2023 r. uchylił zaskarżony przez odwołującą się wyrok Sądu Okręgowego i umarzył postępowanie w części uwzględniającej żądanie C. K. decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 30 grudnia 2022 r. nr [...], zmieniającą zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie z dnia 14 września 2017 r. nr [...]1 oraz oddalił apelację w pozostałej części.

W sprawie ustalono, że C. K. od 8 października 2007 r. prowadzi działalność gospodarczą. W 2014 r. C. K. była zatrudniona na podstawie umów o pracę w Dzielnicowym Biurze Finansów Oświaty [...] m. st. Warszawy oraz w Dzielnicowym Biurze Finansów Oświaty [...]1 m. st. Warszawy. Zgodnie z dokumentami zgłoszeniowymi C. K. była zatrudniona w Zakładzie Gospodarowania Nieruchomościami [...]1 do 31 stycznia 2012 r., zatem od 1 lutego 2012 r. podlegała obowiązkowi opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 36.377,14 zł, w tym - z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od lutego 2012 r. do marca 2015 r. - 18.564,69 zł, odsetek za zwłokę - 6.665,00 zł; z tytułu składek na ubezpieczenie

zdrowotne za okres od sierpnia 2012 r. do grudnia 2016 r. - 9.557,45 zł, odsetek za zwłokę - 1.590,00 zł.

C. K. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach: od 1 lutego 2012 r. do 31 października 2013 r. oraz od 1 lipca 2014 r. do 10 marca 2015 r.

Z zawiadomienia Urzędu Skarbowego wynika, że C. K. składała w latach 2011-2015 r. zeznania roczne PIT-36, w których wykazano przychody z działalności wykonywanej osobiście.

Decyzją z dnia 30 grudnia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie zmienił zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję z dnia 14 września 2017 r. i stwierdził zadłużenie: z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2012 r. do marca 2015 r. w kwocie: 18.022,62 zł; odsetek w kwocie 15.020 zł oraz stwierdził brak zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od sierpnia 2012 r. do grudnia 2016 r.

Wobec wydania decyzji z 30 grudnia 2022 r., którą organ rentowy zmienił częściowo zaskarżoną decyzję z dnia 14 września 2017 r., zgodnie z żądaniem odwołującej się, ziściła się przesłanka, o której mowa w art. 477¹³ § 1 k.p.c., stąd zgodnie z dyspozycją tego przepisu postępowanie w tej części Sąd Apelacyjny umorzył.

W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny stwierdził, że z opinii biegłego z zakresu rachunkowości sporządzonych na etapie postępowania apelacyjnego wynika, że organ rentowy prawidłowo wyliczył należności składkowe. Odwołująca się w toku tego postępowania negowała to wyliczenie, zarzucając, że nie uwzględniono jakichś wpłat dokonanych z tytułu składek, ale nie przedstawiła jednak konkretnych dowodów w postaci stosownych przelewów bankowych czy też innych dowodów wpłat. Stąd Sąd Apelacyjny oparł się na sporządzonych przez biegłego opiniach: głównej i uzupełniającej, potwierdzającej zadłużenia wynikające z decyzji z dnia 30 grudnia 2022 r.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku odwołująca się zarzuciła rażące naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 4, art. 14 pkt 4, art. 46 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń

społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 497; dalej ustawa systemowa) – „bez ich wszechstronnych rozważań”, polegające na ich błędnej wykładni oraz niewłaściwym zastosowaniu, „które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy, wydane orzeczenie”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na jej oczywistą zasadność i stwierdziła, że: „Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 4, art. 14 pkt 4, art. 46 ustawy systemowej bez ich wszechstronnych rozważań, polegających na błędnej wykładni oraz na niewłaściwym zastosowaniu”. Wywiodła, że „(...) jak wynika z akt przedmiotowej sprawy odwołująca od dnia 2 stycznia 2011 r. nie prowadziła działalności gospodarczej, a jedynie widniała w CEIDG. Nie zatrudniała pracowników, nie rozliczała się z Urzędem Skarbowym, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z uwagi na brak zleceń, nie prowadziła działalności gospodarczej w kwestionowanym okresie w sposób przewidziany w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawie o działalności gospodarczej”.

Dalej skarżąca zakwestionowała rzetelność opinii biegłego do spraw rachunkowości. Podkreśliła, że biegły sporządził opinie - pierwszą w czerwcu 2021 r., drugą (uzupełniającą) w listopadzie 2021 r., trzecią (uzupełniającą) w styczniu 2022 r., a organ rentowy 30 grudnia 2022 r. wydał 11 decyzji, w tym 10 uchylających - dotyczących ubezpieczeń zdrowotnych za okres od stycznia 2017 r. do grudnia 2022 r., w których stwierdzono brak zaległości w zakresie tych ubezpieczeń. Jedna decyzja dotyczy decyzji zaskarżonej w niniejszym postępowaniu i odnosi się do składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe w kwocie 18.022 zł, odsetek w kwocie 15.020 zł - za okres od marca 2012 r. do grudnia 2022 r. W punkcie drugim stwierdza się brak zaległości w zakresie składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od sierpnia 2012 r. do grudnia 2016 r. Od tej jednej decyzji skarżąca wniosła odwołanie do Sądu Okręgowego w dniu 13 lutego 2023 r. Ponadto skarżąca nie zgadza się z ustalonym okresem podlegania ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, ponieważ od 2 stycznia 2011 r. nie prowadziła działalności gospodarczej.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od skarżącej na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z

dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca w ogóle nie ustosunkowuje się do tak rozumianej przesłanki oczywistej zasadności skargi ani nie wykazuje jej istnienia. Co więcej, jak wynika z lakonicznej argumentacji, skarżąca - mimo powoływania się na naruszenie na „art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 4, art. 14 pkt 4, art. 46 ustawy systemowej” w istocie kwestionuje ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji dotyczące okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz wysokość zadłużenia. Przypomnieć zatem należy, że wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c., a taki przepis powołała skarżąca w podstawach kasacyjnych. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r. V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 4 stycznia 2007 r. V CSK 364/06, LEX nr 238975; z dnia 5 września 2008 r., II UK 370/07, LEX nr 785533; z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jest związany - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, LEX nr 513257).

W podstawach kasacyjnych nie poniesiono zarzutów procesowych dotyczących przepisów Kodeksu postępowania cywilnego regulujących dowód z opinii biegłego, mimo wyartykułowania zarzutu nierzetelności opinii biegłej, na podstawie której Sąd ustalił wysokość zadłużenia. Wyjaśnić zatem należy, że nie może stanowić okoliczności uzasadniającej wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej naruszenie przepisu, który nie jest ujęty w podstawach kasacyjnych. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Niemożliwe jest więc przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na okoliczności, które wykraczają poza podstawy tego środka zaskarżenia, a więc nie mogą być uwzględnione przy jego rozpoznaniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 2014 r., II PK 287/13, LEX nr 2008658; z dnia 23 września 2008 r., I PK 80/08, LEX nr 784907; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243).

Konkludując, skoro z wiążącej Sąd Najwyższy podstawy faktycznej wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że skarżąca podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach: od 1 lutego 2012 r. do 31 października 2013 r. oraz od 1 lipca 2014 r. do 10 marca 2015 r. i zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od marca 2012 r. do marca 2015 r. wynosi 18.22,62 zł wraz z odsetkami w kwocie 15.020 zł, to Sąd Apelacyjny nie naruszył w sposób kwalifikowany art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 4, art. 14 pkt 4, art. 46 ustawy systemowej.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że w sprawie nie występuje powołana przez skarżącą przesłanka przedsądu, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

[SOP]

[ał]

